

nek, dosedaj profesor na slov.-nemški realni gimnaziji v Ljubljani, ki je bil pred kratkim imenovan za inspektorja v ministrstvu prosvete.

— Za šefa prosvetnega oddelka pri oblastni upravi v Ljubljani je imenoval minister Korošec prof. Vadnjala, svoječasne predsednika viš. šol. sveta. Dosedanji šef prof. dr. Stanko Beuk je poklican na službovanje v ministrstvo prosvete v Beogradu.

— Podpisano šolsko vodstvo si usojajo javno zahvaliti Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za poslanih 20 krasnih mladinskih knjig za šolarsko knjižnico in za podporo v znesku 500 Dinarjev — za gledališki oder. Obenem se zahvaljuje i Predsedstvu Kola Jug. sester za poslanih 300 Din v isti namen. Obogateli ste našo šolarsko knjižnico, pomagali ste nam postaviti oder, ki ponosno stoji ob narodni meji — Bog plati! — Šolsko vodstvo Turnišče, Prekmurje Rebolj Franc, šol. upr.

— Začetek šolskega leta. Na srednjih šolah prične pouk 15. septembra. Na ljudskih šolah, ki so v istih krajih, kakor srednje šole, se prične pouk ravnatoko, kakor na srednjih šolah. Na deželskih ljudskih šolah pa prične pouk 10. septembra. Izpiti in druge priprave se izvrše v času od 1. do 13. septembra, tako da prične pouk s 15. septembrom.

— Izpremembe v ministrstvu prosvete. V ministrstvu prosvete sta imenovata za referenta dr. Milan Glavinč, dosedanji šef kabineta in Borisav Stanković, šef statističnega odseka v ministrstvu.

— Višja pedagoška šola v Beogradu. Glasom odredbe prosvetnega ministrstva bo sprejetih v višjo pedagoško šolo v Beogradu potom natečaja še 22 kandidator, in sicer 18 učiteljev in 4 učiteljice.

— Pooblastilo rektorjem in dekanom. Na podstavi člena 11. zakona o občni upravi, člena 28. uredbe o ureditvi ministrstva za prosveto, pooblastila ministrskega sveta št. 8974 z dne 28. novembra 1923. in členov 15., 110. in 135. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih pooblašča rektorje univerz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, rektorje visoke tehnične šole, visoke veterinarske šole in visoke šole za trgovino in promet, vseh v Zagrebu, nadalje dekana filozofske fakultete v Skoplju in pravne fakultete v Subotici, da smejo opravljati nastopne posle:

1. Sprejemati v začasno državno službo in odločati o prestopu službe za vse stalne zvanikičke in služitelje, nadalje za vse kontraktualno (univerzitetno) pomožno učno, upravno in služiteljsko osebe v mejah otvorjenih kreditov. O prestopu službe po razsodbi rednega ali disciplinskega sodišča odločam sam.

2. Odločati o prestopu na višjo stopnjo osnovne plače in stanarine, o 15% -nem zvišku osnovne plače, izpremembi osebnih in rodbinskih doklad, pravici do osebnih in rodbinske pokojnine in pokojninskih prejemkov, nadalje do pogrebne in podpore ob smrti (člen 124. uradniškega zakona) stalnih zvanikičkov in služiteljev.

3. Izdajati naloge za izplačilo aktivnih in pokojninskih prejemkov vsem uradnikom, zvanikičkom in služiteljem, nadalje vsemu kontraktualnemu osebju na podstavi dekreta in v mejah otvorjenih kreditov.

4. Ustavljati izplačila vseh aktivnih in pokojninskih prejemkov po dekretu ali po zakonu.

5. Dajati naloge za izplačilo vseh materialnih izdatkov v mejah otvorjenih kreditov.

6. Dajati odsotstva po privatnem poslu vsem uradnikom in ostalim uslužbenecem, in sicer največ po 14 dni.

7. Sklepati zakupne (najemne) pogodbe v mejah dovoljenih kreditov. Pogodbe, za katere je treba po zakonu višje odobritev, se morajo pošiljati meni v odobritev.

Postle pod 1. že opravljajo gorenje osebe po pooblastilu z dne 31. maja 1924., št. 5168; vse ostale posle pa bodo opravljale od onega dne, ko likvidirajo pokrajinske uprave.

V Beogradu, dne 24. julija 1924., P. br. 7342. Minister za prosveto: Pribičević s. r. — Razglašeno v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 178, izdanih dne 6. avgusta 1924. (Prilog XXXVII. — 1924.) — Ur. list, št. 75. od 12. avgusta 1924., nar. št. 231.

— Česar ne veš vprašaj Univerzalni Informativni Biro »Argus«, Knez Mihailova ul. 35. Tel. 6—25. Beograd (Pasaž Akademije Nauka).

— Šolske lekarne. Ministrstvo prosvete je na predlog glavnega prosvetnega in sanitetnega sveta odredilo, da morajo imeti vse šole svoje lekarne kakoršne je konstitutiral Kosta Antonijević, lekarnar v Beogradu. Stala bo z navodilom

vred 600 Din, ki jih morajo staviti krajnji šolski sveti v svoje proračune. Mnogo šol po Sloveniji že ima svoje lekarne in ni pravzaprav to nič novega, prav pa je, da se uvedejo v vse šole. Na kmetih se jih bodo posluževali lahko tudi šoli-odrasli, — tako piše »Slovenec«.

Nasilja novega režima.

ŠEF PROSVETNEGA ODDDELKA DR. STANKO BEUK.

»Slov. Narod« (št. 187, od 14./8. 1924) piše: Pred kratkim smo prinesli novico, da je prosvetni minister dr. Korošec telegrafično odstavil dosedanega šefa prosvetnega oddelka za Slovenijo dr. Stan. Beuka, na njegovo mesto pa postavil nekdanjega predsednika višjega šolskega sveta profesorja Vadnjala, ki ga je s tem vsej javnosti predstavil kot zaupnika klerikalne stranke. Brez dvoma so prosvetnega ministra napotili do tega, za naše šolstvo in prosvetno delo, sploh za udeleževanje ustavne državne ideje pri šolski vzgoji, usodnega koraka strankarski, osebno-partizanski motivi. Menda ni poštenega človeka, pa naj si bo te ali one stranke, ki bi mogel dosedanjemu načelniku g. dr. Beuku očitati nekorektnosti in pristranosti v njegovem službenem poslovanju. Nasprotno: poznamo ga iz dobe, ko je kot predsednik višjega šolskega sveta vršil na včasih kaj burnih sejah te korporacije svoj nelahki posel z izredno taktnostjo in obzirnostjo. V sled svoje pravcoljubnosti in objektivnosti je moral včasih celo pri svojih političnih somišljenikih čuti očitke »klerikalnosti«, češ, da se preveč ozira na Slomškarje ter da zastopavlja člane UJU vsled naklonjenosti do klerikalcev.

Sedaj pa mora mož kot prvi vseh slovenskih višjih uradnikov občutiti, kako se izvaja režimsko načelo »zakona, reda in pravice«. Dr. Beuk je prvi, ki je padel kot žrtev sovjetsko-republikanskega vetra. Silno se jim je mudilo zlasti v prosvetni upravi, da so odslovili moža, o katerem vedo, da bi po svojem odločnem značaju ne hotel in ne mogel biti slepo orodje za vse mahinacije, ki jih nameravajo klero-radičevci na šolskem polju v bližnji prihodnosti praktimirati. Res, da so padec hoteli vsi videzno ublažiti s tem, da so pozvali dr. Beuka v ministrstvo kot referenta. Toda, kdor ve, da pomeni za slovenskega uradnika poziv v ministrstvo v Beograd v današnjih prilikah gmotno in osebno žrtev, bo smatral tako »odlikovanje« za hudomušno ironijo. »Promoveatur, ut amoveatur!« ima v tem slučaju kaj hinavsko lice. Navidezno kavalirska kretnja političnega rokovnjaštva!

Naše učitelstvo bo moža, ki je nad tri in pol leta deloval v prospek našemu šolstvu, vedno blagohotno naklonjen težnjam in upravičenim željam posameznih učnih oseb in strank, ohranilo v najboljšem, hvaležnem spominu. Upamo, da ni več daleč čas, ko dobi odslovljeni šef popolno zadoščenje za svojo nezasluzeno odstranitvijo s sedanega službenega mesta. — Svaka sila do vremena!

Učiteljski pravnik.

INTERPRETACIJA URADNIŠKEGA ZAKONA.*

K izvršitvi zakona o civilnih državnih uslužbenecih. (Po zagrebškem »Našem Glasu«.) V ravnanje državnim uslužbenecem prinašamo mnenje stalne komisije o spornih in nejasnih odredbah zakona o civilnih državnih uslužbenecih. To mnenje služi državnim oblastem kot avtentična interpretacija zakona.

1. Na vprašanje o tolmačenju prvega odstavka čl. 245. zakona je komisija mišljenja, da bi bilo treba najpreje zbrati podatke onih ministrstev, ki imajo potrebo, da se ta določba izvede. Nato bi moral predpisati ministrski svet uredbo, s katero bi označil stroke, za katere se dovoljuje prestop iz nižje v višjo kategorijo po čl. 245. Komisija izrečno poudarja svoje mišljenje, da se čl. 245. ne more uporabljati za one, ki šele prihajajo v službo, temveč samo za one, ki so že državni uslužbenec. Dalje je komisija mnenja, da se oni državni uslužbenec, ki so že vstopili v službo in v nižjo kategorijo po odredbah prehodnih naredb in z izvestnimi beneficijami, ne morejo poslužiti določb iz čl. 245. zakona.

2. Glede izpitov, predpisanih v členu 54. zakona, smatra komisija za potrebno, da se takoj pozove vsa ministrstva, da izdajo pravilnike in obrazujejo komisije za polaganje državnega izpita, predpisane v členu 54.

3. Na vprašanje, kako da se ima odrediti družinska penzija, ako je upokojen

državni uslužbenec po starem zakonu, a nastopa primer za odmero te pokojnine v dobi veljavnosti novega zakona, je komisija sledečega mnenja: po členu 146. se vzame kot osnovo osebno pokojnino uslužbenca na dan smrti, in sicer pokojnino po starem zakonu, a od te osnove je treba odmeriti družinsko penzijo po členu 148. novega zakona.

4. Na vprašanje, kako da se računa efektivno trajanje vojnih službenih let, je komisija mnenja, da se računa v smislu člena 241. stvarno provedeni čas v službi, to je toliko dni v enem letu, kolikor dni je bil dotični stvarno v službi.

5. Na vprašanje o uporabi člena 43. zakona glede dodatkov za deco, ako zakonca, bodi to aktiven ali upokojen državni uslužbenec, ne živita skupaj, je komisija mnenja, da dobiva dodatek oni izmed soprogov, pri katerem je deca pravno na izdrževanju, brez ozira na to, pri komu da je deca faktično.

(Dalje prih.)

— § Delegacija min. financ je s 1. avg. 1924 ustavila rodbinsko pokojnino vsem aktivnim in upokojenim drž. uradnikom. Delegacija se sklicuje na čl. 153 in 154 uradniškega zakona. V členu 154 ne najdemo pravne podlage niti v enem od nam javljenih slučajih; čl. 153 pa pravi sledeče: »Nihče ne sme dobiti dveh pokojnin od države. Če ima pravico do dveh, prejema večjo. Aktivna uslužbenka ne sme prejemati rodbinske pokojnine.« Po tem členu bi bilo upravičljivo, da se ukine osebna pokojnina, če bi kdo na katerikoli način prišel do dveh osebnih pokojnin. Jasno je tudi rečeno, da se ima aktivni uslužbenki ustaviti rodbinska pokojnina, dasi bi morali priti pri odpravi celibata sedaj tudi slučaj obratnega značaja v poštev. Očividno je, da loči zakonodajalec v tem odstavku osebno in rodbinsko pokojnino, ker sicer ne bi v istem odstavku govoril o rodbinski pokojnini, če bi bila ista že v prvem stavku citiranega odstavka zapopadena. Popolnoma napačno je, da je delegacija ustavila rodbinsko pokojnino upokojenim državnim uslužbenkam, ker govori člen 153 samo o aktivnih drž. uslužbenkah, da ne smejo prejemati rodbinske pokojnine, torej jasno, da upokojene izključuje, ker sicer bi jih navajal. Ne bomo se bili za pojme vdovnica in pokojnina, ki jo srbsko tolmačenje meče v en koš; naša dosedanja zakonodaja pa je oba pojma strogo ločila, ker vdova ne more biti po možu upokojena, temveč le po lastni službi, po možu pa dobi vdovnico ali rodbinsko pokojnino, kakor jo novi zakon imenuje. Nerazumljivo je, da se za nepravilne drž. uradnike, ki so podvrženi paragrafom starih zakonov, uporabljajo sedaj en člen novega zakona, ker v tem slučaju daje država po starem, jemlje pa po novem. Tako so upokojenke dobile za vdovnico sledeče dekrete: »... v zmislu čl. 3. in 4. uredbe z dne 28. aprila 1921 D. R. br. 60.000/21 nakazujem Vam od 1. avgusta 1922 naprej vdovnico letnih 2500 Din dokler ostanete vdova in pod pogojem, da uživате te prejemke v tuzemstvu.« Sedaj pa pride delegacija min. financ in odyzame pridobljene pravice na podlagi čl. 153. novega uradniškega zakona. Ne reki bi, če bi se čl. 153. izvajal za one, ki so in bodo upokojene po 1. sept. 1923. Še jasneje pa kaže nepravilno stališče del. min. financ čl. 240. novega uradniškega zakona, ki pravi: »Rodbinam drž. uslužbenec, ki so jim pripadle rodbinske pokojnine pred razglasitvijo tega zakona, ostanejo tudi nadalje isti prejemki, v katere se štejejo tudi dosedanji draginjske doklade.« — Ta člen torej jasno kaže, da je delegacija neopravičeno odtegnila rodbinske doklade, ker jim jih zakon priznava kot pridobljene pravice in je neobhodno rekurz na višje mesto, da nam prinese jasnost, ker čl. 240. govori ugodno celo za aktivne uslužbenke.

— § Štetje vojaške službene dobe med vojno v dvojno penzijo. Člen 137. uradniškega zakona odreja v al. 3., da se onim, ki so bili med vojno kot državni uslužbenec v vojaški službi, šteje čas, ki so ga tako prebili, za pokojnino prav tako, kakor se šteje aktivnim častnikom med vojno. — Glede štetja službene dobe med vojno častnikom pa odreja zakon o ustrojstvu vojske v al. 5. čl. 118. sledeče: Leta prebita med vojno se štejejo za pokojnino dvojno, ne glede na to, koliko časa je trajala vojna v dotičnem letu. — Kot dokaz je treba doprinesiti dekret, da je bil dotičnik v času vojaške službe res državni uradnik in vojno uverjenje, ki ga dobi pri vojnem okrogu, koliko časa je bil med vojno vojak. Penzijski prejemki se pa v vsakem slučaju odmerjajo od časa, ki šteje v napredovanje in ne od časa, ki šteje v pokojnino.

— § Naredba, s katero se prepoveduje učnemu osebju in učencem, pristopiti k organizacijam s tendenco zoper narodno in državno edinstvo. (Služb. Nov. št. 178. od 6. avgusta 1924 pril. XXXII — 1924 in Ur. list št. 75. od 12. avgusta 1924, ur. št. 233.) Na podstavi člena 16. ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odrejam, ker izvesti državni uradniki, kakor učitelji na šolah, a tudi učenci poedinih šol pristopajo h gimnastično-sportnim društvom in organizacijam, ki imajo separatistično, plemensko ali versko tendenco zoper narodno in državno edinstvo: 1. Noben učitelj na šolah v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ne sme biti ne javno ne tajno član takih organizacij. — 2. Učenci katerekoli šole v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev ne smejo pristopati k takim organizacijam in biti njih javni ali tajni člani. — Dovoljeno jim je, pristopati k telovadnemu društvu »Sokolu«, ki je znano vsemu slovanstvu ter se imenuje v naši kraljevini »Jugoslovenski Sokol«. — Če se ne bi izvrševala ta naredba, se bo uporabljala tako zoper šolske uprave in učiteljsko osebje, kakor tudi zoper učence najstrožja zakonska mera kazni, ako ostanejo še nadalje v takih organizacijah ali pristopijo k njim. V Beogradu, dne 25. julija 1924. P. br. 7307. Minister za prosveto: Sv. Pribičević, s. r.

— § Pravila o odsotstvu uslužbenec v resortu ministrstva za prosveto zbog bolovanja in okrevanja. Člen 1. Če državni uslužbenec v resortu ministrstva za prosveto oboli ter ne more priti v službo, mora to takoj, najkasneje pa v 24 urah, naznaniti svojemu neposrednemu starejšini.

Člen 2. Če traja bolezen dlje nego sedem dni ob znakih težje obolesti, mora to bolnik ali njegova rodbina iznova prijaviti neposrednjemu starejšini, ki mora to nemudoma naznaniti višjemu oblastvu. Prijavi mora priložiti bolnik izjavo zdravnika, ki ga je zdravil, o trajanju akutne bolezni.

Člen 3. Pristojni starejšina sme v vsakem primeru odrediti zdravniško ugotovitev bolnikovega stanja.

Člen 4. Če akutno stanje boleznine, a je bolniku treba okrevanja (člen 111. zakona o uradnikih), mora bolnik o pravem času zahtevati odobritev za okrevanje; svoje zdravstveno stanje mora pri tem dokazati s komisijskim izpričevalom po členu 108. zakona o uradnikih.

Člen 5. Če bolezen ni akutna, nego je treba bolniku samo okrevanja, mora tudi v tem primeru o pravem času zahtevati odobritev za okrevanje po členu 4. teh pravil.

Člen 6. Odsotstvo zaradi okrevanja sme nastopiti bolnik šele po prejeti odobritvi, prej pa samo, če je potreba, da neutegoma nastopi okrevanje, potrjena s komisijskim zdravniškim izpričevalom.

Člen 7. Odsotstvo zaradi okrevanja odobruje do vseh mesecev veliki župan, preko dveh mesecev pa minister.

Člen 8. Vsako bolovanje in okrevanje se mora vpisati v uslužbenki list.

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Prvi« FRANKOV; kavni pridelatek v saboškkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno izčiščeno glavna obeležja, namreč ime »Frank« in »kavni mlaček«. — »Prvi« FRANK; z mlačkom« je kavni tako potreben, kakor začimba juhl. —